

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3093/2020
30.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Живадин Богдановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Републичког геодетског завода Београд, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зајечару, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2141/17 од 13.03.2018. године, у седници одржаној 30.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2141/17 од 13.03.2018. године и то против одлуке у ставу трећем изреке у делу којим је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату изгубљене добити за 3390 предмета у износу од 31.299.870,00 динара, са каматом, за изгубљену добит вештачења пред Општинском судом у Зајечару у износу од 1.392.000,00 динара, са каматом и на име накнаде трошкова лечења и набавке лекова у износу од 703.953,55 динара, са каматом и ставу четвртом и петом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2141/17 од 13.03.2018. године у ставу другом изреке, ставу трећем изреке у делу којим је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату изгубљене добити по обавештењу бр. 952-75/08 СКН Зајечар од 24.10.2008. године у износу од 299.966,40 динара, за изгубљену добит по одштетном захтеву од 06.03.2009. године у износу од 1.099.876,80 динара, за изгубљену добит по обавештењу бр. 952-СЛ/2004 СКН Зајечар од 16.07.2004. године у износу од 21.694,95 динара, по решењу И 165/05 Општинског суда у Зајечару у износу од 150.572,69 динара и по решењу И 726/09 Општинског суда у Зајечару у износу од 37.932,60 динара, са каматом и ставу шестом изреке и у том делу предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П 1813/2016 од 09.11.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати укупан износ од 40.479.642,67 динара и то: за изгубљену зараду услед губљења тужиочевих предмета износ од 5.473.775,68 динара; за изгубљену добит за 3.390 предмета износ од 31.299.870,00 динара; за изгубљену добит вештачења пред Општинским судом у Зајечару износ од

1.392.000,00 динара; за изгубљену добит по обавештењу бр. 952-75/08 СКН Зајечар од 24.10.2008. године износ од 299.966,40 динара; за изгубљену добит по одштену захтеву од 06.03.2009. године износ од 1.099.876,80 динара; за изгубљену добит по обавештењу бр. 952-СЛ/2004 СКН Зајечар од 16.07.2004. године износ од 21.694,95 динара; по решењу И 165/05 Општинског суда у Зајечару износ од 150.572,69 динара; по решењу И 726/09 Општинског суда у Зајечару износ од 37.932,60 динара и на име трошкова лечења и набавке лекова износ од 703.953,55 динара, све са законском затезном каматом од 10.06.2014. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде угледа и части исплати износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од 28.09.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му уплати доприносе за ПИО запослених у износу од 24% од петоструког износа просечне месечне зараде по запосленом у Републици за период од 31.10.2004. године до 01.04.2005. године, од 01.04.2005. године до 01.06.2005. године, од 31.08.2005. године до 31.12.2005. године, од 31.12.2005. године до 01.05.2006. године, од 08.12.2006. године до 31.12.2006. године, од 01.01.2007. године до 16.03.2008. године и од 17.03.2008. године до 11.09.2012. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка плати 879.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2141/17 од 13.03.2018. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете за изгубљену зараду услед губљења тужиоцевих предмета исплати 3.001.706,76 динара, са законском затезном каматом од 08.11.2017. године, док је захтев за већим износом од досуђеног до тражених 5.473.775,68 динара и захтев за камату почев од 10.06.2014. године до 08.11.2017. године одбијен, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му исплати: на име изгубљене добити за 3.390 предмета износ од 31.299.870,00 динара, за изгубљену добит за вештачење пред Општинском судом у Зајечару износ од 1.392.000,00 динара, за изгубљену добит по обавештењу бр. 952-75/08 СКН Зајечар од 24.10.2008. године износ од 299.966,40 динара; за изгубљену добит по одштену захтеву од 06.03.2009. године износ од 1.099.876,80 динара; за изгубљену добит по обавештењу бр. 952-СЛ/2004 СКН Зајечар од 16.07.2004. године износ од 21.694,95 динара; по решењу И 165/05 Општинског суда у Зајечару износ од 150.572,69 динара; по решењу И 726/09 Општинског суда у Зајечару износ од 37.932,60 динара и на име накнаде трошкова лечења и набавке лекова износ од 703.953,55 динара, све са законском затезном каматом од 10.06.2014. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде угледа и части исплати износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од 28.09.2015. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му уплати доприносе за ПИО запослених у износу од 24% од петоструког износа просечне месечне зараде по запосленом у Републици за период од 31.10.2004. године до 01.04.2005. године, од 01.04.2005. године до 01.06.2005. године, од 31.08.2005. године до 31.12.2005. године, од 31.12.2005. године до 01.05.2006. године, од 08.12.2006. године до 31.12.2006. године, од 01.01.2007. године до 16.03.2008.

године и од 17.03.2008. године до 11.09.2012. године. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену странке су благовремено изјавиле ревизије, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца делимично основана, а туженог основана.

У спроведном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, Геодетски биро „ББ“ регистрован је на име тужиоца код Општинске управе Зајечар по решењу од 26.04.2002. године, а тужени је 15.07.2002. године донео решење о испуњености услова за обављање стручних послова. Геодетски биро „ББ“ брисан је из евиденције обвезника ПДВ по решењу Министарства финансија од 13.12.2006. године, пошто је тужени претходно донео решење 19.05.2006. године, којим је констатовано да истом престаје рад. Тужилац је регистровао Геодетски биро „ВВ“ Зајечар код РС АПР по решењу АПР БП 61704/06 од 11.04.2006. године, а тужени је 19.05.2006. године донео решење којим је утврђено да овај биро испуњава услове за обављање стручних послова и да ће послове обављати тужилац геометар, запослен у овом бироу. Тужени је 15.11.2006. године донео закључак којим исправља грешку у образложењу решења од 19.05.2006. године, тако да је као датум пријема захтева уместо 19.05.2006. године уписан датум 20.04.2006. године. Тужилац, и поред тога што је имао услове за рад у спорном периоду није добијао предмете, погоршало му се здравствено стање, а појавиле су се и друге фирме које су преузеле послове тужиоцеве фирме. Тужилац је доживео нервни слом, због чега је био хоспитализован у ЗЦ Зајечар. Пре тога, 07.06.2004. године сачињен је записник о стручном налазу СКН Зајечар, којим је утврђено да није пронађена знатна количина предмета Геодетског бироа „ББ“, уз које је била приложена документација, и констатовано је да у том периоду тужени није водио евиденцију о документацији која није била обезбеђена од крађе и да су нестајали само предмети Геодетског бироа „ББ“. С обзиром да је дошло до губитка предмета у СКН Зајечар и да су директору наложене мере и рокови извршења у вези са тим, тужилац је о свом трошку вршио реконструкцију изгубљених предмета. У току 2006. године ПУ Зајечар је против тужиоца поднело кривичну пријаву за превару, фалсификовање исправа, злоупотребу службеног положаја, с тим што је овај поступак обустављен због застарелости, а кривична пријава због преваре је одбачена. Тужилац је обавестио туженог да привремено престаје са радом 01.12.2006. године, а 31.10.2007. године је због престанка обављања делатности, биро брисан из евиденције АПР.

Из налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област другостепени суд је утврдио да су у спису предмета Основног суда у Зајечару П 666/2009 предмет разматрања и накнаде штете били други предмети из групе предмета по којима је вршена реконструкција, али не и предмети који су обухваћени овом тужбом. Свих 161 изгубљених предмета, обухваћених овом тужбом, тужилац је обновио о свом трошку у периоду од 01.06.2006. године до 15.07.2006. године, а што је

судски вештак утврдио на основу мануала – детаљних скица и тахиметријских записа на којима је својеручни потпис, цртеж, опис и број предмета својеручно исписан од стране тужиоца и печатиран округлим печатом Геодетског бироа „ББ“ Зајечар. Судски вештак је мишљења да је СКН Зајечар обновио све предмете, да би потпис ставио радник СКН Зајечар и да би на њима би округли печат СКН Зајечар, што у конкретном није случај, и да осим тога за ове предмете тужени није доставио мануал, тахиметријски записник и нивелмански записник, који је саставни део предаје елабората. Судски вештак је утврдио вредност радова које је тужилац вршио за трећа лица по предметима наведеним у спису, а који су изгубљени код туженог и на којима је тужилац морао поново да ради, као и изгубљену добит по другим основама и трошковима лечења. Време извршења посла утврдио је на основу података тужиоца, који су идентични списку предмета које је саставио радник службе СКН Зајечар. Обрачун је урађен према ценама које су важиле 2014. године, уз назнаку да је обрачун могао да изврши и према ценама из 2004. године, 2005. године или 2006. године, али би у том случају тужилац имао право на обрачун законске затезне камате, што би било неповољније за туженог. Изгубљена добит по предметима по којима је обнова вршена пре 07.02.2004. године и укупна вредност радова са трошковима износи 2.472.068,92 динара, а за захтеве након 07.02.2004. године укупна вредност радова са трошковима до 31.12.2006. године износи 3.001.706,76 динара. Из налаза и мишљења судског вештака следи да је исти утврдио изгубљену зараду и то: на име изгубљене добити вештачења пред Општинским судом у Зајечару од 2006. до 2008. године укупно 1.392.000,00 динара, на име изгубљене добити по обавештењу од 24.10.2008. године укупно 299.966,40 динара, на име изгубљене добити по одштену захтеву од 06.03.2009. године укупно 1.099.876,80 динара, на име трошкова лечења укупно 703.953,55 динара, да по питању изгубљене добити по захтевима Геодетског бироа од 07.02.2004. године износи 6.259.974,00 динара, а за период после 07.02.2004. године износи 28.041.939,44 динара. Тужилац је имао трошкове куповине лекова од 31.12.2006. године до 13.05.2014. године у износу од 496.990,70 динара, а да камата до 16.06.2014. године износи 206.962,85 динара.

Пред Основним судом у Зајечару тужилац је водио парнични поступак против туженог ради накнаде нематеријалне и материјалне штете због изгубљених предмета, у ком поступку је донета правноснажна пресуда П 9106/10 (раније П 666/09) од 28.09.2009. године, којом је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете за изгубљену зараду коју тужилац није могао да оствари кривицом туженог услед губитка тужиочевих предмета код СКН Зајечар исплати 1.054.383,00 динара, са каматом од 28.09.2009. године до исплате, на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде угледа и части износ од 100.000,00 динара, са каматом од 28.09.2009. године до исплате и на име накнаде материјалне штете – на име накнаде трошкова лечења и набавке лекова 21.262,00 динара, са каматом од 06.12.2004. године до исплате.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, након одржане расправе, другостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде услед губитка тужиочевих предмета, тако што је обавезао тужену да тужиоцу на име овог вида материјалне штете исплати 3.001.706,76 динара, са каматом, а одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца преко досуђеног износа а до траженог износа од 5.473.775,68 динара, применом члана 172, 185. и 189. став 1. и 2. и члана 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима. Ово, јер је закључио да се у конкретном случају ради о неправилном раду органа туженог, с

обзиром да су у СКН Зајечар изгубљени предмети бироа тужиоца, због чега је тужилац морао накнадно, о свом трошку, да обави радове и уплати таксе, при томе закључивши да је за период пре 07.02.2004. године потраживање тужиоца застарело, због чега је тужиоцу досудио накнаду на име овог вида материјалне штете за реконструисање предмета за период после 07.02.2004. године, с обзиром да је вештачењем утврђено када је тужилац предузимао радње и вредност предузетих радова. Другостепени суд је одбио, као неосноване тужбене захтеве тужиоца за изгубљеном добити за 3.390 предмета, као и тужбени захтев за изгубљену добити од вештачења пред Општинским судом у Зајечару у износу од 1.392.000,00 динара, јер у конкретном случају околности које је изнео тужилац нису довољне за заснивање одговорности туженог за накнаду измакле користи у смислу члана 189. Закона о облигационим односима, с обзиром да тужилац није доказао да би био ангажован као вештак у толиком броју предмета. Такође, другостепени суд је одбио, као неосноване тужбене захтеве тужиоца за изгубљеном добити по обавештењу СКН Зајечар од 24.10.2008. године, за изгубљену добит по одштетном захтеву од 06.03.2009. године, за изгубљену добит по обавештењу СКН Зајечар од 16.07.2004. године, по решењу И 165/05 Општинског суда у Зајечару и по решењу И 726/09 Општинског суда у Зајечару, сматрајући да је тужилац овом тужбом тражио накнаду штете настале због изгубљених предмета, а да су се обавештења, одштетни захтев и извршна судска решења односила управо на штету насталу губљењем предмета, те су по оцени другостепеног суда ови захтеви већ садржани у захтеву за накнаду штете за изгубљену зараду услед губитка тужиоцевих предмета. У вези тужбеног захтева за накнаду нематеријалне и материјалне штете, другостепени суд је одбио као неосноване и ове захтеве, сматрајући да у поступку није утврђена узрочно последична веза између радњи туженог и новозатражене штете у погледу трошкова лечења и набавке лекова, а да је у претходном поступку одлучено о захтеву тужиоца за накнаду нематеријалне штете, те да тужилац није доказао да је након тога претрпео нематеријалну штету везано за губитак предмета који су предмет овог спора. Другостепени суд је сматрао да није основан ни захтев тужиоца за уплату доприноса за ПИО запослених у износу од 24% од петоструког износа просечне месечне зараде по запосленом у Републици Србији у траженом периоду, јер није утврђена узрочно последична веза између штетног догађаја и нарушавања здравља тужиоца, као и чињенице да је тужилац као предузетник био у обавези да сам изврши уплату доприноса у складу са важећим прописима из своје зараде, те да се може сматрати да је захтевом за накнаду штете обухваћен и овај вид штете и да не постоји могућност двоструког обавезивања туженог да по истом основу плати накнаду штете.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је одлучио другостепени суд, када је обио, као неосноване захтеве тужиоца за изгубљеном добити за 3.390 предмета, и за изгубљену добит вештачења пред Општинским судом у Зајечару, као и захтев тужиоца за уплатом доприноса за ПИО запослених у износу од 24% од петоструког износа просечне месечне зараде по запосленом у Републици за спорни период, правилном применом материјалног права.

Тужилац у овом поступку тражи накнаду нематеријалне и материјалне штете проузроковану радњама СКН Зајечар, јер су изгубљени предмети његовог бироа.

Чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. За заснивање одговорности правног лица у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима потребно је да је његов орган поступао

незаконито (поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други прописи или општи акт примени) или да је поступао неправилно (поступање противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности које није у складу са општим нормама у вршењу службе) и да се тако поступање према насталој штети односи као узрок према последици (узрочно-последична веза). Чланом 189. став 1. истог закона прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. Према ставу 3. истог члана, при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Измакла корист је вид материјалне штете коју оштећени трпи због штетникове радње или пропуштања, а коју је могао реализовати да није било штетне радње. Стога измаклу корист чини очекивано увећање имовине, при чему није меродавно оно што сам оштећени очекује, него објективна могућност стицања добити, према редовном току ствари или према посебним околностима. Имајући у виду наведено, као и утврђено чињенично стање, по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак другостепеног суда да у овом случају околности које је изнео тужилац нису довољне за заснивање одговорности туженог за накнаду измакле користи у смислу члана 189. Закона о облигационим односима, јер тужилац није доказао да би остварио добит за 3.390 предмета и добит од вештачења пред Општинским судом у Зајечару, па како нема доказане узрочно последичне везе између поступања органа туженог и ове штете, то не постоји основ одговорности туженог у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима када су у питању ови видови штете, због чега је у овом делу тужбени захтев правилно одбијен. Са истих разлога правилно је одбијен и захтев тужиоца за уплатом доприноса за ПИО запослених у износу од 24% од петоструког износа просечне месечне зараде по запосленом у Републици за спорни период.

Правилно је одлучио другостепени суд када је одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде угледа и части и материјалне штете на име трошкова лечења и набавке лекова, с обзиром да тужилац није доказао да је претрпео нову нематеријалну штету поводом поступања туженог, као и да је имао трошкове око лечења, како је то правилно закључио другостепени суд.

По оцени Врховног касационог суда побијана пресуда у делу у коме је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду материјалне штете услед губитка тужиоцевих предмета заснована је на погрешној примени материјалног права услед чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

Наиме, тужилац од туженог потражује накнаду материјалне штете због губитка тужиоцевих предмета, које је тужилац обновио о свом трошку. Другостепени суд је делимично усвојио, а делимично одбио овај захтев тужиоца, с образложењем да је дошло до губитка предмета у СКН Зајечар и да је тужилац о свом трошку вршио реконструкцију изгубљених предмета, да се ради од 161 предмету, прихватајући налаз и мишљење судског вештака, а да претходно није утврдио о којим предметима се ради, а што је од значаја за оцену постојања и обима штете, приговора застарелости, а тиме и одговорности туженог, због чега су битне чињенице за одлуку о овом захтеву тужиоца остале спорне и побијана одлука је морала бити укинута. С тим у вези, укинута је и одлука о захтеву тужиоца за изгубљеном добити по обавештењу СКН Зајечар од

24.10.2008. године, за изгубљеном добити по одштетном захтеву од 06.03.2009. године, за изгубљеном добити по обавештењу СКН Зајечар од 16.07.2004. године, по решењу И 165/05 Општинског суда у Зајечару и по решењу И 726/09 Општинског суда у Зајечару, с обзиром да је другостепени суд одбио ове захтеве тужиоца сматрајући да су исти садржани у захтеву за накнаду материјалне штете због губитка тужиочевих предмета, које је тужилац обновио о свом трошку, а да претходно није утврдио да ли се ради о истим предметима.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити указане неправилности, утврдити о којим предметима се ради, а затим оценити да ли је тужиоцу проузрокована штета и ако јесте у ком обиму и да ли постоји одговорност туженог за накнаду и у ком обиму.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци, на основу чл. 414. и 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић